

ئەو دەرگایە عومریکە ناکرێتەو...

(چیرۆک)

هێمن مەحمود

ئەوشەو دنیای بۆنی ئەوی ئی دەهات ...

سالانیکی درێژ من چاوەڕوانی هاتنی ئەو بووم.. پڕۆژگاریکی ناکۆتا ساتەکانی عومری خۆم بۆ دەژمارد .. شەوگاریکی نەبڕاوە بەدیار کردنەوێ دەرگاکی دەدەنیشتم و دەموت هاکا دەردەکەوێت .. هاکا خۆی دەکات بەژوراو تێردەمگرێتە باوەش .. لە دەرگاکی نادات ... گۆپەکانیش هەلناکات .. پەردەکەش داناداتەو .. هیچ شەرمیکیش ناکات و هەربەپێگاوە جلەکانی بەری دادەکەنێ .. لەو تاریکییە قوڵەدا دەمدۆزیتەو .. دەست دەخاتە ناو قژمەووەو ..

پانزە سالی رێکە من چاوەڕوانی هاتنی ئەو دەکەم , پانزەسال بەهەموو کاتژمێرەکانییەو , پانزەسال بەهەموو و پڕۆژ و شەو و نیوەپۆ و ئیوارە و بەیانی و زستان و پایز و هاوین و بەهارێکییەو ... کە پڕۆژت لەبەردەمی دەرگای حەوشەکە دا وتی دیمەو .. بەئینی دا پیم .. تەنانەت ماجپیکیشی کردم و وتی چاوەڕوانمبە .. چاوەڕوانم کرد و ئەو لە هیچ لایەکەو دیارنەبوو .. ئەو لە هیچ لایەکەو دیاریش نییە ....

دلم خەبەری دابوو کە نایەتەو .. شەرمم دەکرد یان خۆشم دەویست .. پیم نەوت .. دەترسام یان دنیانەبوم .. شەوئەو کە تا بەیانی نەیهیشت بخەوم .. دەیوت تا ماوەیەکی دیکە ناتبینمەو دەبیت ئەمشەو دلی من رازی بکە ی ئاخر دوایی بێت دەکەم ... چەند جارێک ئەو شەو گرتمیە باوەش و تێرنەدەبوو .. من ماندووبوم کەچی ئەو ماندووبونی نەدەزانی ..

لە پەنجەرەکەو سەیریکی شەوی دەکرد و دەیوت هیشتا زۆری ماوە پڕۆژ بیتەو , ئەو هەرگیز پەردە ی پەنجەرەکەشی دانەدەخست , دەیوت خەلگی لەبەر کێشەکانی خۆیان کێ دەپەرژیتە سەرئەوێ بزانییت ئیمە چی دەکەین .. دەهاتەو بۆ لام و جارێکی دیکەش دەیگرتمە باوەش ..

کە سەیری چاویم دەکرد دەمزانی شتیکی لەدل دایە و دەیشاریتەو , بەلام من لەخۆشیدا هەموو شتیکم بێردەچوێو .. رێک پانزە سال بەر لەئێستا ناسیم , وەک ئەوێ لەئاسمانەو کەوتبیتە خوارەو یان لەشوینیکی زۆر دورەو هاتبیت پەیدا بوو .. من کچی مائەو بووم .. دایکیکی پیرم هەبوو بەدەست نەخۆشییەو دەینالاند و لە جیگەدا کەوتبوو , ژیانی ئیمە لەسەر نانکردن بۆ دراوسیکان وەستابوو , پڕۆژ تا ئیوارە من خەریکی نانکردن بووم , نانی ئەم مائەکەم تەواو دەکرد نانی ئەو مائیان بۆ دەهینام , بەو حالەشەو دایکیشم بەخێو دەکرد , وەنەبیت کچیکی ناشیرنیش بوبیتم بۆیە شوم نەکردبیت , بەلام چونکە هەژاری گەرەکە بۆین ئیدی کەس نەهاتە خوازیبێنیم ..

سەرھتای پایزی ئەو سالەبوو .. چەند گەنجیکی قوتابی ھاتنە گەرەکه کەمان ، خانویەکیان بەکرئ
گرتبوو ، سەرھتا کە ھاتن من نەمدەناسین ، تا ئەوبەیانییەکی کە لەدەرگای ھەوشەکیان داین ..
یەکیکیان بوو پرسى ئیو نە دەکەن .. من کە ھیشتا دەستم لەناو ھەویری دراوسییەکمان دا بوو
رۆشتم بەرھو روى .. تریپە تریپکی سەیر دلئی داگرت .. بئ ئەوہی ئاگام لە خۆم بئ وتم بەئئ .. بئ
ئەوہی پئى بلیم ھاتە ژورھوہ ... چاویکی بە چواردەوری خویدا گیرا .. وەك ئەوہی شتیکی ئی ونبوبئ
.. ماکسیەکی زەردم لەبەردابوو ، ھەندیک تەسك بوو ھەرئەمەش سەرنجی راکیشا ، پرسى دەتوانن
نانمان بۆ بکەن ، خودایە چاوەکانی چیان ئی کردم .. وەك ئەوہی ماوہیەکی زۆربیت ئاشنای بوبم ..
حەزم دەکرد ھەر پرسیار بکات .. پرسیارى زۆر ...

رۆژانی دواتر بۆ ھیچ شتیك نەدەھات ، یان ھەر لەخۆیەوہ داواى شتى وەھای دەکرد
کە پئویستی پئى نەبوو وەك (ئەوہی دەتوانن بەتانییەکمان بدەنئ ، قاپیکی گەورہی چیشت لئنان ،
شخارتەییەکی زیادە ..)

نیوہرۆیەك کە خەلکی ھەموو لەمالمەوہ خەریکی نانخواردن بون ، لەدەرگای دا ، بئ ئەوہی برۆم
بیکەمەوہ وەك کەسیکی شارەزا خۆی کردییەوہ و ھاتە ژورھوہ ، من لەژورھوہ خەریك بوم نانم دەدا
بەدایکم ، بانگی کردمە دەرھوہ ، یەکرەست رۆشت بۆ ئەو مەتبەخەکی کە من ھەموو جار نانم تیادا
دەکرد بۆ خەلکی ، من نەمدەزانی بۆ رۆشت بۆ ئەوئ ، حەزیشم نەدەکرد بزەنم ، بئ ئاگا منیش رۆشتم
، لەبەر دەرگای مەتبەخەکە ھەردوو دەستی گرتم و بردمیە پشت دەرگاگە ، بئ ھیچ قسەییەك کە
حەزیشم ئی نەبوو قسە بکات دەمی ھینا و ماچی کردم ..

ھەمو جار دەیوت کە خویندەم تەواوکرد دەتھینم .. نەمدەزانی کەى خویندن تەواو دەکات بەلام کە
دەموت کەى .. دەیوت ھەرتەواوی دەکەم .. کە تۆم ھینا ئیدی ناھیللم نان بۆ خەلکی بکەیت ، جلی مالان
بشۆیت ، لەم گەرەکە گەوادە بارت دەکەم کە حەزدەکەن نەینى ھەمو خەلکی بزەنن ، لەم خەلکە بئ
غیرتە دورت دەخەمەوہ کە خواخوایانە دەستیکت بۆ ببەن ، ماچیکت بکەن ، ھەرئەوہندەش نا
بەلگوو قسەو قسەلۆکیشت بۆ ھەلبەستن ..

شەوگەلئیکى زۆر لە ژورھەکی خۆمدا و بەتەنیشت یەکەوہ دەخەوتین .. زۆر جاریش تابەیانى لەوئ
دەمایەوہ و لەگەل رۆژبونەوہدا خۆی دەگەیانە جیگاگەى خۆیان ..

من دنیا بەبۆنەى ئەوہوہ خۆش دەویست .. لەجاران زیاتر نانم دەکرد و ماندو نەدەبوم .. دایکم کە
بئ ئاگابوو لە ھەموو ئەمانە زیاتر بەخۆم دەکردو خۆشم دەویست ..

ئەگەر شەویك نەھاتبایە ئیدی تابەیانى نەدەخەوتم و دەموت ھەردیت ، من نەم دەپرسی لەکوئ
دەخوینیت و دەبیت بەچی ، راستییەکەى نەمدەزانی خویندن چیهو چۆنیشە چونکە بەدریژایی ژیانم
ھیچ قوتابخانەییەکم نەدیوو ..

بهئارھقى دەمو چاويدا دەمزانی خوۆشى دەویم .. دەیوت من لەشاریکی دورھوہ ہاتوم .. مائیگمان ھەییە دەئکی باخەکانی بەھەشتە .. لەبەر دار پرتەقال و دار ھەنارو سیو ریگە نییە برۆیت .. خانویەکی گەرھەیی و ھەما کہ جیگەیی ھەموو ئەم گەرھەکی تیادا دەبیئەوہ ... دەتەبەم و دەروینە سەری سەرھوہی خانوہکە .. لەویدا و لەو بەرزاییەوہ سەیری ھەموو ئەو باخە خوۆشانە دەکەین ... من خەونم دەبینی و وام دەزانی بەسەر درەختەکانا دەفرم .. دەمی دەھینا و دەھینا تاوہکو ژیر مەم .. حەزی وابو کہ شەو دادیئ من ھیچم لەبەر دا نەبیئ .. پەردەیی پەنجەرەکە کراوہ بیئ و گلۆپەکانیش بکوژیئنەوہ ..

کہ لەپەنجەرەکەوہ سەیریکی ئەو ئاسمانە پەشەیی دەرھوہی دەکرد ، ھەموو جار خەمی تیپەپینی کاتی بوو ، خەمی ھاتنی بەیانی ، دەیوت تف لەم خویندنی ، تف لەم زانکۆییە ، تف لەو قوتابی و مامۆستایانەیی کہ ھیچ نازانن جگە لەدرو نەبیئ ، تف لەو خویندنی کہ ھیچمان فیئناکات غەیری درۆ نەبیئ ، تف لەو زانکۆییە کہ کەسی درۆزن بەرھەم دەھینئ ..

حەزی دەکرد کہ ماندوو دەبوم دەست بخاتە مەم و توند بمگریئە باوہش ، لەکویشدا ، ریک لەبەر پەنجەرەکەدا کہ دەموت بو لیئردا ، دەیوت بیئینە پیش چاوی خۆت لەدەرھوہی ئەم پەنجەرەییەدا ملیونان عاشق ھەن ھیواخوایی ساتیکی وەك ئیستان و بەیەك ناگەن ، چی دەبیئ .. با ئیمە بو یادی ئەو ملیونان عاشقە ئەمە بەکەین ..

شەو نەدەرۆشت و ئەویش لە پیکەنینی خۆی نەدەکەوت .. شەویکی باراناوی درەنگ ھات .. کہ لەسەر دیوارەکەوہ خۆی فریئدایە حەوشەکەوہ گلۆپەکەم کوژاندەوہ و جلەکانی بەرم داکنەند .. دەرگای ژورەکەشم کردەوہ ... خۆی کرد بەژوراو .. ھەموو گیانی تەرپوبو ... بی حەوسەئە پۆشتە بەردەمی سوۆباکہ کہ لەو تاریکییەدا پەنگیکی سوری ھەبوو وە گەرماييیەکی کوشندەشی دەدا بەژورەکە ..

بە چاوانیدا زانییم کہ بی تاقەتە ، پۆشتە تەنیشتییەوہ و دەستم خستە قژییەوہ ، سەیری گری سوۆپاکەیی دەکرد کہ وەك دلی من دەسوتا ، وتم بو چی بی تاقەتی ، وتی دەزانی یەکەمجار تۆم چۆن بینی .. من لە زانکۆ دەھاتەوہ تۆم بینی سینیەك نان بەسەرتەوہ بوو خۆت کرد بەمائیگدا .. ئیدی لەوساتەوہ خوۆشم ویستی ..

لەپراستییدا من تائەو پۆژەش کہ بو یەکەمجار لەدەرگای حەوشەکەیی دا کەسم خوۆشنەویستبوو ، وەنەبیئ ھەستم نەبیئ ، نا ، بەئکو ھەژاری و نانکردن ھەموو شتیکی وەك خوۆشەویستی و عەشقی لەبەر بردبومەوہ .. جاروبار کورپەکانی گەرھە تەعلیق و ناوناوئوریان لی دەدام بەلام من لەوہ بەھیزتربوم بو ئەوانە تەسلیم بېم ..

بی تاقەت بوو .. بە چاوانیدا دەمزانی گرییەکی قورس لەسەر دلی ھەییە ناویئری بیکاتەوہ ، وتم بلی .. چی بی تاقەتی کردویت .. ھیچی نەوت .. ھەرگیز ئەو شەوہ ھیچی نەوت .. پکی وتم برۆم خوۆم

لەبەرکەم و بخەوم .. گریام .. و تەم جیەم دەهیالی .. وتی نا .. و تەم چی هەیه بیالی گرنگ نیه من هەر
خۆشم دەوییت .. بەبزهیهکی دەستکردووه که له هی ئەو نەدەچوو وتی برۆابکه هیچ نییه ئەمەرۆ
لەزانکۆ کەمیەک ماندووبوم , تۆ برۆ بخەوه .. من حەزن ئەکەم تەنھا بۆم .. ئیدی ئەو شەو نە یگرتەم باوێش
..

بەیانێ که هەستام زۆر لەمیژبوو بەجۆی هیشیبوم ..

ئیدی لەداخانا ئەو رۆژە نانم بۆ کەس نەکرد .

چەند شەو دواى ئەووە گەراپهوه .. لەسەر دەرگای حەوشەکەووە هاتە ژورەووە .. جلەکانم لەبەرم داکەند و

دەرگای ژورەکەم بۆ کردووە .. گۆپهکانم کوژاندووە و پەردەى پەنجەرەکەم لادا ..

بۆهیچ قسەیهک که حەزیشم نەدەکرد قسە بکات توند توندیک لەباوێشى گرتەم ... وتی بیرم کردوویت ..

و تەم من ئەو نەندە گریام چاوەکانم کزداھاتن ..

وتی ئەمشەو تا بەیانێ ناخەوین .. زانیەم دەرۆات بەلام لە خۆشیاندا نەمپرسی ..

ماندو نەدەبوو .. دەیوت خەلکی لەبەر کیشەکانی خۆیان نایانپەرژیتە سەرئەووەى بزانی که ئیمە چی

دەکەین .. تابەیانێ نەیهیشت بخەوم .. مشتیک پارەى دانا و وتی

تا مانگیکی دیکە نان بۆ کەس ناکەیت , سەفەرێکم هەیه و دیمەووە , پەیمانەت دەدەمى , دیمەووە بۆر

شوینیک دور دەتەم ..

برۆام نەکرد , بەلام لە خۆشەویستیاندا دڵم نەرم بوو , لەبەر دەرگاگە ماچیکى کردم و ئیدی بۆ ئەبەد

نەگەراپهوه .

چەند مانگ دواتر که لەهاورپیهکیم پرسى وتی ناخوینى و بۆ ولاتیکی دور سەرفەرى کردووە ..

ئىستاش که سەیریکى دواووە دەکەم باوەرناکەم درۆى کردبیت ..

پانزە سالی ریکە من چاوەرپیم .. تالەکانى سەرم سپی بون و ئەو لەهیچ لایەکەووە نەهات .. پانزە سال

بەشەو و بەرۆژ و بەنیوہۆو بەیانى و ئیوارە و پایزو زستان و هاوین و بەھاریکییەووە ...

ئىستاش چاوەرپیم که لەسەر دەرگاگەووە بیتە ژورەووە .. گۆپهکان بکوژینیتەووە و جلەکانى بەرم داکەنى

و پەردەى پەنجەرەکەش لابادات .. توند بمرگیتە باوێش و بە پیکەنینە بەردەوامەکەیهووە بلایت دەزانیت

چەندیک بیرم کردوویت ...

دەربەندیخان

زستانی 2005

لەژمارەى 443 ی رۆژنامەى ئەدەب و ھونەرى کوردستانی نوێ ی رۆژى 2005/4/21 دابلاوبووتەووە